

soba in čumnata in sicer zbit iz desk. Streha je krita z deščicami (sklodicami). Gornje stene so narejene iz hlodov. Soba navadno ni pobeljena. Ognjišče je na dveh stenah obzidano ter zgoraj obokano, dimnika ni. Peč je lončena in velika, v njej se peče kruh, okoli nje narejene so klopi. Okna so srednje velikosti. Nad balkonom je streha podaljšana tako, da pokriva tudi stopnice in da varuje pred dežjem drva, ki so ob zidu zložena.

Jednake hiše vidimo tudi v Bosni toda z razločkom, da imajo navadno lepšo zunanost, kakor na Hrvaškem.

Hiše v Dalmaciji so večinoma italijanskega ali prav za prav rimljanskega vira ter so navadno kamnite brez ometa. Take hiše vidimo tudi v Istri, in celo na Notranjskem.

Na Štajerskem najdemo še pogostoma hiše, ki spominjajo na prvotni slovanski vir. Rusinske hiše v Galiciji in Bukovini pa kažejo francoski, torej nemški vir. Njih posebnost je le ta, da so navadno pletene iz vrb in krite s slamo.

Na Ruskem ločimo posebno dvoje vrst stavb, to so maloruske in velikoruske.

Maloruske hiše so jako snažne in nikdar zakajene. Stene so navadno spletene ter znotraj in zunaj z glino zamazane in pobeljene. Tla so iz ilovčnega naboja (ješterleha), stene so ozaljšane z ornamentami, katere gospodinje same sestavljajo, in sicer jako okusno; ravno tako umetne so vezenine, s katerimi okrasijo bangerje pri durih. — V hiši imajo vežo, sobo in čumnato. Vrata so nizka ter imajo navadno jako umetno leseno zaporo. Okna so majhna in večinoma proti jugu obrnjena. Peč je v kotu za vratmi, okoli so klopi. Poleg vrat vidimo umetno izdelano polico za sklede. Da se mokrota lažje odceja, stoji hiša navadno nekoliko višje, kakor dvorišče. Na severni strani so hiše zaradi mraza pogostoma s prstjo nasute in s slamo ali s bičjem umetalno pokrite. Hiša, akoravno narejena iz vrb in ilovice, spominja popolnoma na lesene hlodne stavbe.

Velikoruske hiše so podobne maloruskim, toda navadno so popolnoma lesene in nekoliko večje. Obrnjene so s koncem proti cesti tako, da je vhod v vežo iz dvorišča. Streha je krita z deskami. Na strehi je navadno kaka lesena konjska glava ali gos, kateri se pripisuje moč hišnega varuha. Veža je navadno jako prostorna, v kateri posebno po zimi opravljajo razna domača dela, po leti pa tudi spé v veži. Peči so tudi v kotu pri vratih. Pred vežo postavijo navadno umetno izdelano lopo, na strehi vidimo razna okrasja.

Podobne stavbe vidimo tudi pri Jugoslovanih in Poljaki.

Slog kamnitih ruskih stavb kaže popolnoma posnemanje lesenih stavb.

Ohranitev rokodelstva.

(Dopis iz Nemčije.)

Nemška država je začela uprav velikansko akcijo v ohranitev rokodelstva, katera je v posebni nevarnosti od leta 1870/71, torej od tistega časa, kar se je v gospodarskem življenju Nemčije začela nova doba. Združili so se najrazličnejši faktorji, da ohranijo in ubranijo staro davno in častivredno rokodelstvo, ki je bilo osem sto let zavetišče meščanske kreposti in delavnosti, ter si je za vse gospodarsko, kulturno in politično napredovanje človeštva pridobilo necenljivih zaslug.

Za ohranitev rokodelstva so se zavzeli: država, ki je po različnih enketah dognala potrebe rokodelstva in z ustanovitvijo strokovnih šol in drugih izobraževalnih zavodov, z raznimi zakoni in naredbami ter končno z organizacijskim zakonom iz l. 1897. zasnovala rokodelstvu novo javnopravno podlago in zaslombo;

Znanstvo, ki je vprašanje o pomenu rokodelstva v kulturnem, gospodarskem, socialnem in političnem oziru vsestransko razjasnilo in pokazalo pot, po kateri je hoditi pri obrambi rokodelstva in določitvi njegove pozicije v socialnem in ekonomičnem ustroju;

Duhovščina, ki je zlasti v društvih, namenjenih poduku in vzgoji rokodelskih vajencev, premnogo storila za nravno povzdigo rokodelskega naraščaja;

Časopisje, ki je v brezštevilnih razpravah zastopalo rokodelstvu potrebne reforme;

Javno mnenje, ki je v društvih, na shodih in v parlamentih se zavzemalo za obrambo rokodelstva;

Tehnika, katera se je brez tanka trudila, da omogoči tudi rokodelstvu uporabo tistih prirodnih sil, vsled katerih se je veleindustriji v polpretekli dobi posrečilo, prehiteti vse druge produkcijske načine, kar je v prvi vrsti prouzročilo hitro propadanje rokodelstva;

Nacijonalna ekonomija, katera se je prizadevala, zaslediti obliko take združitve posamičnih rokodelcev, da se v njih rokodelci jedne in iste stroke zjedini na skupno delovanje, na drugi strani pa se tem zadržam zagotovi vsa tista izvedenost, okretnost, podjetnost in prevdarnost, katera povspesuje razvoj veleindustrijskih podjetnikov.

Pravična sodba prihodnosti bo sedanji dobi morala priznati, da so se v Nemčiji združile vse duševne, socialne, politične in materijalne sile, da zagotove srečno rešitev rokodelskega vprašanja.

* * *

Odkar je rokodelstvo primorano, da svoje izdelke samo v odprtih štacunah na drobno prodaja, ima dva velika nasprotnika, katera podkopavata stebre njegovega obstanka, veliko industrijo in na veliko urejene detailne trgovine, ki se navadno imenujejo bazarji.